

Barsebäcksoffensiv og Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen om Barsebäck 2/ESS-rapporten fra ÅF Energi & Miljö AB 2003-04

ESS SCANDINAVIA har bestilt en rapport hos ÅF Energi & Miljö AB – *Elförsörjning till European Spallation Source – en forskningsanläggning i Sydsverige*, Stockholm 2003-03-03, Karin Byman, David Ringmar och Maria Stenkvist - der har foranlediget konsortiet til i en pressemeddelelse af 10/3-03 at drage den konklusion, ”at en beslutning om at opføre ESS-anlægget ved Lund ikke vil kunne påvirke en beslutning om lukning af Barsebäck 2”. Analyseinstituttets undersøgelser ligger også til grund for den svenske regerings vurdering af forudsætningerne for at lukke Barsebäck 2.

I rapportens sammenfatning skriver forfatterne (i vores oversættelse fra svensk til dansk), at ”det centrale spørgsmål er (ESS-)anlæggets påvirkning af effektbalancen i Sydsverige. I sammenligning med andre elforbrugere har anlægget et stort effektbehov og effektbalancen er i dag anstrengt ved streng kulde. Det er dog muligt at planlægge driften, således at anlægget ikke kører i januar og februar, hvilket kraftigt reducerer anlæggets effektbehov, eftersom landets totale effektbehov normalt er højest på dette tidspunkt og effektbalancen er anstrengt. Anlæggets påvirkning af effektbalancen vurderes derfor at være marginal.

En anden faktor, som taler for at anlægget har en marginal betydning for effektbalancen, er at anlægget tidligst kommer til at blive taget i drift i 2010. Før da forventes en række forandringer med større betydning for elforsörjningen end ESS-anlægget at være kommet i stand, eksempelvis et marked for handel med effekt, øget fleksibilitet på kundesiden og nye produktionsanlæg i det sydlige Sverige, Norge og Finland. En anden vigtig faktor i denne sammenhæng er at anlæggets byggetid er seks til otte år. Ved en eventuel beslutning om at fremme anlæggets lokalisering til Lund, findes der derfor tilstrækkelig tid til at produktionskapaciteten skal kunne tilpasses den øgede belastning (...) Konklusionen af de ovenstående betragtninger er, at anlægget ikke kommer til at påvirke regeringens evaluering af Barsebäck 2's lukning”.

Udgangspunktet for de beregninger, der har ført til de ovennævnte konklusioner, er en beskrivelse af ESS-projektet (s. 8), som går ud på, at anlægget forventes at skulle tages i drift tidligst 2010-2012 og har en planlagt livslængde på 40 år. Byggetiden beregnes at skulle andrage 6-8 år. Anlægget forventes at have et effektbehov på 120-150 MW og driftstiden pr. år er ca. 200 dage i perioder på 45 dage. I perioder, hvor anlægget ligger underdrejet, kan effektbehovet ifølge Dr. Klaus Bongart og Dr. Kurt Clausen fra ESS Central Project Team reduceres med mindst 65 MW til 55-85 MW. Samlet giver dette et årligt elforbrug på ca. 0,8 TWh. Længere underdrejningsperioder (8-12) uger kan lægges på de tider om året, hvor risikoen for effektbrist er størst, dvs. i januar og februar.

Med hensyn til afviklingen af Barsebäck 2 skrives der følgende (s. 8-9): ”Regeringen har overvejet spørgsmålet i to tilfælde, dels i september 2000 (skr 2000/01:15), dels i oktober 2001 (skr 2001/02:22). I begge tilfælde bedømte regeringen, at vilkårene ikke var opfyldte. I marts 2003 skal regeringen foretage endnu en bedømmelse. Som grundlag for beslutningen er to uafhængige konsulentstudier draget frem, hvoraf den ene er udført af ÅF-Energi & Miljö AB (tidligere ÅF-Energikonsult), som indeholder analyser af, om Barsebäck 2 bliver lukket. I begge disse rapporter konstateres, at den anstrengte effektbalance er det mest afgørende spørgsmål for bedømmelsen. I princippet har regeringen tre mulige beslutningsalternativer:

1. Regeringen beslutter, at vilkårene er opfyldte, Barsebäck lukker sommeren 2003.
2. Regeringen bedømmer, at vilkårene ikke er opfyldte, spørgsmålet prøves igen i 2004/05.
3. Barsebäck tages ind i forhandlingerne mellem staten og kraftindustrien om omstillingen af det svenske energisystem”.

Barsebäcksoffensivs og Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapens kritik af rapporten

Rapporten fra ÅF Energi & Miljö AB er mest realistisk, når den tager højde for et scenario i 2010-2012, hvor Barsebäck 2 endnu ikke er afviklet. Siden 1980, hvor den svenske befolkning ved en folkeafstemning besluttede, at atomkraften i Sverige skulle afvikles, har den svenske regering fem gange¹ lovet den danske regering, at Barsebäckværket ville blive lukket og hver gang brudt dette løfte. Ifølge det nyeste svenske energiforlig mellem Socialdemokraterne, Centerpartiet og Vänsterpartiet skal dekommissionering af BB 2 ske i 2004/05, men afviklingen forudsætter, at der forinden er indgået en frivillig aftale herom med kernekraftindustrien, hvad mange allerede nu anser for usandsynligt.

Herudover er rapporten uanvendelig, eftersom den tager udgangspunkt i et energibehov for ESS-projektet, der intet har med virkeligheden at gøre, fordi den kun går ud fra selve anlæggets strømforbrug og ikke projektets afledte virkninger for den regionale økonomi og det deraf følgende voksende energiforbrug. Den foreløbige udregning af disse afledte virkninger er imidlertid problematisk, fordi oplysningerne herom stammer fra ESS-folkene selv. Dette er et tilbagevendende problem for enhver, der forsøger at forholde sig realistisk til ESS-projektet: Den personkreds, der har udformet projektet og står for markedsføringen og lobbyarbejdet for at rejse penge til projektet, er den samme, de politiske beslutningstagere henvender sig til, når de ønsker objektive og neutrale svar på kritiske spørgsmål om ESS². Spørgsmålet ”hvilken virkning ESS-projektet i Lund vil have for Barsebäck 2’s levetid” er dobbeltbundet, fordi det svar, ESS-folkene, tvunget af den danske regerings skeptiske holdning til Barsebäckværket, har været nødt til at give, er i strid med præmisserne for den markedsføring af ESS-projektet som en økonomisk vækstdynamo, hvormed man håber at kunne overtale de politiske beslutningstagere til at understøtte projektet. **Både rapporten fra ÅF Energi & Miljö AB og vores kritik af rapporten må derfor tages med et gran salt, fordi vores reservationer er baseret på oplysninger, repræsentanterne for ESS ganske vist selv har lagt frem, men som stadigvæk ikke har været underkastet en prøvelse i nogen uafhængig instans.**

Det bør dog under alle omstændigheder bemærkes, at anlæggets elforbrug, selv når man ikke medregner projektets afledte virkninger for regionen, er betydeligt. Rapporten sætter forbruget til 120-150 MW, hvad der svarer til forbruget for en dansk provinsby på mellem 89.000 (120 MW) –

---

¹ Ifølge en ”uigenkaldelig” svensk regeringsbeslutning af 2/3 1988 skulle en atomreaktor tages ud af drift i 1995 og en anden i 1996 i hhv. Barsebäck og Ringhals, men afgørelsen blev omstødt tre år senere. D. 18/12 1997 vedtog Rigsdagen en afviklingslov, der gav den svenske regering ret til at lukke atomkraftværker som led i omlægning af energisystemet, og udstak retningslinier for erstatning til ejerne. D. 5/2 1998 traf den svenske regering formel beslutning om, at reaktor BB 1 skulle lukkes senest den 1. juli 1998 og BB 2 i 2001 som led i afviklingen af a-kraften. BB 1 blev lukket d. 30/11 1999, men i maj 2001 accepterede den danske regering et udspil fra den svenske regering om, at lukningen af BB 2 kunne udskydes til 2003, hvis der ikke forinden var skaffet erstatning for den energiproduktion, der ville forsvinde, hvis reaktoren blev dekommissioneret. Den er nu blevet udskudt til 2004/05, hvor der skal træffes en ny beslutning.

² En godt eksempel på, hvori problemet består, er de svar, den danske forskningsminister Helge Sander gav, da han i slutningen af januar 2003 blev spurgt i Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, om den danske regering ville tage initiativ til, at der blev sat en uvildig undersøgelse om ESS i værk af EU og ESS-ansøgerlandene i fællesskab og om regeringen ville opfordre den svenske regering til at træffe en beslutning om, at transmutationsforskning aldrig burde tillades i Lund. For at kunne besvare disse spørgsmål henvendte ministeren sig til Forskningscenter Risø om rådgivning. Direktøren for Forskningscenter Risø, Jørgen Kjems, er tidligere formand for ESS konsortiet og forskningscentret selv er ESS PARTNER. Ikke overraskende besvarede ministeren begge spørgsmål benægtende.

dvs. 1,2 gange indbyggerne i Esbjerg - og 111.000 (150 MW) indbyggere – dvs. lidt færre end indbyggerne i Ålborg.

ESS' egen vurdering af ESS-projektets socio-økonomiske regionale virkninger

I rapporten *Medium to long-term future scenarios for neutron-based science in Europe*, Working Group on Neutron Facilities, European Strategy Forum on Research Infrastructures³, January 2003, 93 sider, som er et komparativt studie af tre forskellige scenarier for udvikling af faciliteter for neutron-baseret videnskab i Europa, herunder det fuldt udviklede ESS, som man forsøger at få til Lund, tages der bl.a. stilling til ESS-projektets socio-økonomiske konsekvenser for den region, hvori det skal etableres. Interessant i denne sammenhæng er det at notere sig, at af de ti personer, hvoraf arbejdsgruppen, der står bag rapporten, er sat sammen, har følgende syv en forbindelse til ESS: F. Barocchi, Formand for ENSA ("European Neutron Scattering Association"), Firences Universitet (medlem af ESS COUNCIL), Italien, J.K. Kjems, Direktør for Forsøgscenter Risø (tidligere formand for ESS COUNCIL, Forskningscenter Risø er ESS PARTNER), Danmark, F. Mezei, Hahn-Meitner-Institut Berlin (ESS Task Leader (instrumentation), instituttet er ESS PARTNER), Tyskland, A. Taylor, ISIS Facility, CCLRC Rutherford Appleton Laboratory (laboratoriet er regional ansøger for Oxfordshire), UK, P. Tindemans (nuværende formand for ESS COUNCIL), G.E. Törnquist, Lunds Universitet (universitetet med i ESS SCANDINAVIA), Sverige og C. Vettier, ILL (medlem af ESS Scientific Advisory Committee), Frankrig. **Rapporten afspejler derfor ESS-folkenes egen opfattelse af projektet og dets afledte virkninger for regionen eller i det mindste det indtryk af projektets vækstpotentiale, de ønsker at bibringe de nationale og regionale politiske beslutningstagere.**

I ESFRI-rapporten beskrives ESS som et klassisk regionalt udviklingsprojekt, der vil tilføre sit værtssted økonomisk tilvækst. På side 12-13 læser man således (i vores oversættelse fra engelsk til dansk): "Investeringer i neutronvidenskab og dens store eksperimentalanlæg vil have forskellige typer virkninger, hvad der bliver diskuteret mere detaljeret i annex 5 i denne rapport:

1: *direkte*, lokale og kortsigtede virkninger, relateret til den økonomiske aktivitet, der opstår ved opførelsen, driften og udnyttelsen af et stort anlæg;

2: *indirekte*, netværkstype kort- og langsigtede virkninger i forbindelse med potentialet for at tiltrække andre forskningsinstitutioner og high tech industrier til den region, der er vært for et nyt stort anlæg, og en styrkelse af dens vidensmønster;

(...)

De *direkte følger* opstår både under opførelsen af anlægget og senere hen (...) For det mest avancerede projekt, ESS, vurderes arealkravet af være 1-1,2 Km²⁴, mens investeringsudgiften forventes at ligge på 1,5 mia. EUR, **svarende til 3.500 mandeår (accumulative manpower) til opførelsen af anlægget** (vores fremhævelse). Behovet for personale forventes at blive på omkring 600 personer på 24-timers basis. Det forventes, at så mange som 4000 til 5000 videnskabsfolk årligt vil benytte anlægget. Som pointeret i annex 5, har disse direkte lokale effekter deres største virkning

³ De 15 medlemslande i EU har på initiativ af forskningskommissær Busquin oprettet et forum bestående af topebudsmand fra hvert af medlemslandene ("The European Strategy Forum on Research Infrastructures" = ESFRI), der skal konsulteres i spørgsmål om investeringer i store forskningsprojekter.

⁴ Arbejdsgruppen mot ESS i Lund sætter anlæggets arealforbrug til at være højere og pointerer, at ESS SCANDINAVIA plejer at angive anlæggets arealbehov til 1 eller 1,3 Km², men at der i de krav, der stilles til arealet i *The ESS Project Volume III, The Technical Report, May 2002*, er kommet yderligere fordringer til. Således skrives der i afsnittet 6.2.4 under "Site requirements: "Control by the management of the the facility of new constructions in a 200 m band all around the site is considered necessary to avoid any problems in the longer term and to allow for future extension of the facility". For supraledeende variant ("Site layout in the superconducting version", Figure 6-2) bliver kravet således: 0,98 Km² + 0,96 Km² = **1,94 Km²**. For normal variant ("Site layout in the normal conducting version", Figure 6-1): 1,19 Km² + 1,06 Km² = **2,25 Km²**. Dette område skal stilles til rådighed for en periode af 40 år og Arbejdsgruppen mot ESS understreger, at der er tale om førsteklases landbrugsjord.

på de steder, som har et begrænset arbejdsmarked og et ringe udbud af serviceydelser. Store, differentierede regioner med tætte forsynings- og kundenetværk vil blive mindst påvirkede, eftersom der på disse steder i reglen findes en bestanddel af mere eller mindre latent overkapacitet blandt byggefirmaerne, underentreprenørerne, detailhandlerne og servicefirmaerne. I overensstemmelse med traditionelle undersøgelser, **kan en multiplikator på 2-3 forventes i større regioner** (vores fremhævelse), dvs. 1000 nye beskæftigelsesmuligheder kan forøge antallet af personer i beskæftigelse til i omegnen af 2-3000. Mindre steder med begrænsede arbejdsmarkeder kan **beskæftigelsesmultiplikationen være så stor som 5-6** (vores fremhævelse). Derfor vil den direkte socio-økonomiske virkning af de forskellige scenarier afhænge af størrelsen af investeringerne og driftsomkostningerne.

De *indirekte virkninger* af investeringer i neutronvidenskab og forskningsanlæg vil opstå hurtigst i tæt vævede miljøer, hvor de institutionelle rammer og sociale mønstre allerede er vel udviklede og godt fungerende. Den indirekte virkning kan forventes at stige med tiden (...) Derfor er dette et eksempel på en *vækstpol*, som kunne blive resultatet af en ny investering i et banebrydende neutronanlæg (s. 12-13)".

Indtrykket af ESS som et gigantisk egnsudviklingsprojekt, bekræftes af den måde, hvorpå repræsentanterne for ESS SCANDINAVIA udtaler sig om projektet til pressen: I en artikel fra **Dagens Industri d. 20/2-03** omtales ESS-projektet som "et økonomisk stereoid for regionen, helt i klasse med Øresundsbroen", at **'beregninger gør gældende, at 80 % af byggeomkostningerne geninvesteres i regionen** (vores fremhævelse)" og at ESS i Lund størrelsesmæssigt er i klasse med "storforetagender som Tetra Pak, AstraZeneca, Sony Ericsson, GAMBRO og Alfa Laval". Artiklen er baseret på et interview med ESS SCANDINAVIA's projektleder for politik og medier, Anders Bjørhammer.

I en artikel i **Sverige i Dag, d. 28/2-03** under overskriften *European Spallation Source – Skandinavien som værtssted for et verdensledende forskningsanlæg* udtaler Anders Bjørhammer, at ESS vil have positive spin-off effekter, hvorved stærke regionale videnskabsaktiviteter indenfor det private erhvervsliv og i den akademiske verden vil kunne profitere af forskningen og opdagelserne. "ESS vil blive et brugeranlæg, som beskæftiger en betydeligt antal videnskabsfolk og tiltrækker endog flere besøgende videnskabsfolk hvert år og på denne måde skaber en kilde til viden og kompetence, som universiteter og virksomheder kan drage fordel af og **hvor ca. 70 % af den kapital, som bliver investeret i anlægget, kan geninvesteres i regionen** (vores fremhævelse)".

Vurderingen af ESS som et klassisk egnsudviklingsprojekt bekræftes af en artikel i **Financial Times d. 12/3-03** med overskriften *Påstande om ministres favorisering af Sydengland i forbindelse med 1 mia. £ projekt*, hvor det hedder det sig, at "planen om at huse et næste-generation neutrons-forsknings-anlæg i nærheden af tidligere kulgruber i Selby **ville give Yorkshire og Humber en økonomisk vækst på 0.4 % om året i de næste ti år** (vores fremhævelse)". Yorkshire er ligesom Lunds Kommune ansøger om værtssted til ESS. Yorkshire og Humber havde i 2001 en befolkning på 4.967.200 personer og i 1999 et GDP på 57.554 mio. £.

Alle de ovenfor nævnte rapporter og artikler kan findes på ESS COUNCIL's og ESS SCANDINAVIA's hjemmesider (www.ess-scandinavia.org og www.ess-europe.de).

Barsebäcksoffensiv og Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen konkluderer derfor, at i betragtning af

- *at* den svenske regering har brudt fem løfter om at lukke Barsebäckværket og det følgelig er behæftet med en høj grad af usikkerhed, om hvorvidt BB 2 vil blive dekommissioneret i 2004 eller om reaktoren overhovedet vil blive afviklet indenfor en overskuelig tidsfølge;
- *at* rapporten om ESS fra ESFRI (og der følgelig er tale om ESS-folkenes egne påstande) taler om en beskæftigelsesmultiplikator fra 2-3 til 5-6 for ESS-projektet og at repræsentanter for ESS SCANDINAVIA hævder, at 70-80 % af byggeomkostningerne for ESS-projektet vil blive geninvesteret i regionen (som ganske vist er en påstand, der kun vanskeligt kan kontrolleres);
- *at* rapporten fra ÅF Energi & Miljö AB er uanvendelig som grundlag for at kunne vurdere ESS-projektets indvirkning på Barsebäckværkets levetid, fordi den ikke tager højde for ESS-projektets afledte virkninger for den regionale økonomi og det deraf følgende voksende energiforbrug;
- *at* repræsentanterne for ESS SCANDINAVIA forventer, at udgifterne til ESS-projektet vil skulle deles mellem værtsnationerne, dvs. Sverige, Norge og Danmark (jf. Anders Bjørhammers udtalelser til **Sverige i Dag, d. 28/2-03**⁵);
- *at* repræsentanterne for ESS SCANDINAVIA forventer, at ESS-projektet bliver et tema på regeringsniveau i løbet af året og eftersom kandidaturet ikke kun er et svensk projekt kræver det, at man på regeringsniveau også inddrager de danske og norske regeringer i diskussionerne, ligesom ESS SCANDINAVIA håber at få Finland med (jf. **Skånska Dagbladet d. 3/3-03**)⁶;

bør den svenske og danske regering tage initiativ til, at der foranstalles en uafhængig undersøgelse af ESS-projektets betydning for Barsebäckværkets fortsatte levetid, som tager højde for ESS-projektets afledte virkninger for den regionale økonomi og det deraf voksende energiforbrug, før regeringerne træffer en beslutning om, hvorvidt de vil støtte projektet.

I den anledning ønsker vi at pointere, at en uafhængig undersøgelse af ESS-projektet under alle omstændigheder vil være nødvendig, eftersom projektet på intet tidspunkt har været underkastet demokratisk kontrol, endsiige en dybtgående uafhængig evaluering. I to tilfælde har uafhængige instanser underkastet ESS-projektet en foreløbig analyse: I det ene tilfælde betvivlede det statslige tyske forskningsråd (www.wissenschaftsrat.de) i en rapport, som blev offentliggjort d. 15. juli 2002, neutronspreddningens fremtidige betydning og fremhævede synkrotronstråling og datasimulationer som mulige alternativer, hvorefter den tyske regering trak sin opbakning til de to tyske ansøgere *Sachsen/Sachsen-Anhalt* og *Rheinland-Westphalen* tilbage. I det andet tilfælde påviste WISE-Paris (= "World Information Service on Energy" - www.wise-paris.org) i et memorandum, offentliggjort d. 27/11-02, om sammenhængen mellem ESS og forskning i separation og transmutation af atomaffald - *The European Spallation Source Project*

⁵ Anders Bjørhammer opkaster følgende forslag til en fordelingsnøgle: "Hvordan ESS vil blive finansieret og hvor det skal bygges skal afgøres i forhandlinger mellem regeringerne. I et af de mange mulige scenarier går en løselig vurdering på, at Skandinavien vil bidrage med omkring 35 % af byggeomkostningerne og 10 % af driftsomkostningerne, mens de andre europæiske medlemsstater vil bidrage i overensstemmelse med deres respektive årlige bruttonationalprodukter". Artiklen *European Spallation Source – Skandinavien som værtssted for et verdensledende forskningsanlæg* findes på www.ess-europe.de

⁶ Artiklen *ESS-lobbying i riksdagen* findes på www.ess-europe.de

and Nuclear Waste Transmutation – at ESS-anlægget kunne bruges til målrettet forskning i atomkraft, selvom ESS-projektet bliver markedsført som om, det kun drejede sig om grundforskning⁷.

En undersøgelse som den, vi har nævnt ovenfor, kunne passende besvare følgende spørgsmål: *Hvad ville blive resultatet af en omfattende social, økologisk og økonomisk analyse af endnu et accelerator-baseret system i Europa i betragtning af:*

- Riskovurderinger af alle dele af det projekterede ESS-anlæg og udarbejdelse af værste tænkelige ulykkes-scenarier;
- Vurderinger af følgerne af værste tænkelige ulykkes-scenarier på et lokalt og regionalt niveau⁸;
- De overordentligt store projekterede investeringer. Hvilke andre budgetter er påvirkede af denne enorme investering i spallations-orienteret videnskab og kunne pengene bruges bedre i opfyldelsen af EU's bæredygtigheds-strategier ?
- Det store elektricitetsbehov;
- Den underliggende motivation for projektet – konkurrence med USA og Japan hinsides identificerbare videnskabelige mål.
- Projektets bidrag til bæredygtig udvikling;

Undersøgelsen bør indeholde en uafhængig og grundig evaluering af berettigelsen, langtids-orienteringen og de miljømæssige og sociale effekter af projektet. Endvidere bør dets lokale og regionale sikkerhedsimplikationer underkastes en analyse, såvel som projektets rolle i EU's strategi for en bæredygtig udvikling, i særdeleshed i betragtning af forskningsanlæggets enorme energiforbrug.

---

⁷ I en tid, hvor flere og flere kernekraftreaktorer lægges ned, fordi de ikke er økonomisk rentable, anses forskning i separation og transmutation af atomaffald af atomkraftforskere for at udgøre "atomkraftens fremtid", men denne forskning giver kun mening i lande, der ønsker at satse stort på kernekraftenergien. Separation er oparbejdning af atomaffald. Transmutation er forandring af spaltbare isotoper og langlivede fissionsprodukter gennem neutronbestråling med det formål at formindske og forkorte atomaffaldets giftighed. I memoet konkluderede man, at "en foreløbig analyse af ESS-projektets historie og formål viser at eksperimenter med transmutation af atomaffald tydeligvis har været en strategisk og logisk orientering i projektet i løbet af dets udvikling. En redefinering af projektet i 2001 betyder at transmutation ikke længere er nævnt. Ikke desto mindre er eksperimenter med transmutation i den fremtidige tilpasning mulige uden større tekniske udfordringer eller økonomiske forhindringer (i forhold til de samlede omkostninger). Mens den foreløbige analyse ikke tillader en endelig bedømmelse, efterlader den re-orientering af projektet, der fandt sted i 2001, det indtryk, at den ikke bestod af andet end et taktisk udspil af ESS-council for at undgå et særdeles kontroversielt emne (transmutation af atomaffald) og forøge offentlighedens støtte til projektet uden at give afkald på fremtidige valgmuligheder (s. 13)".

I denne sammenhæng er det væsentligt at notere sig, at det kritiske punkt i den ovennævnte proces er separationen. De eksisterende oparbejdningsanlæg i Sellafield i England og i La Hague i Frankrig er de største enkelte kilder til menneskabt radioaktivitet og bidrager til mere end 80% af den radioaktive bestråling, befolkningen i Europa udsættes for fra kernekraftindustriens side.

⁸ Lokale kritikere hævder, at ESS-centret i tilfælde af et det værste tænkelige uheld (brand, terrorangreb, etc.) har et risikoniveau svarende til et atomkraftværk, eftersom acceleratorens målstationer indeholder 30 t. radioaktivt kviksølv, som efter afmonteringen af forskningsanlægget er så giftigt, at det vil skulle opbevares i et atomaffaldsdepot i 3000 år. Hvis følgerne af det værste tænkelige uheld på en af målstationerne svarer til en nedsmeltning af reaktorkernen på et atomkraftværk, vil det betyde, at hele befolkningen ville skulle evakueres indenfor 24 timer og fraflytte sine boliger for altid indenfor en 100-kilometerzone i vindens retning (ved østenvind: Helsingborg, Malmö, Storkøbenhavn og et godt stykke af Sjælland. Små 3 mio. mennesker ville blive berørt), jf. "En sekretariatsrapport om samhällets åtgärder mot allvarliga olyckor, Utredningen (Försvarsdepartementet 1987: 01) om kärnkraftsberedskapen", der beskriver følgerne af et alvorligt uheld på et svensk atomkraftværk.

Niels Henrik Hooge, BARSEBÄCKSOFFENSIV (www.barseback.org), tlf. +45 46 35 38 79, (mob.) +45 21 83 79 94, E-mail: nielshenrikhooge@yahoo.dk

Kjell Andersson, FOLKKAMPANJEN MOT KÄRNKRAFT-KÄRNVAPEN (www.folkkampanjen.se), tlf. +46 8 314 602, E-mail: kj.andersson@chello.se

Yderligere oplysninger om ESS og kritikken af ESS og memoet fra WISE-Paris kan findes på www.folkkampanjen.se/essinfo.html, www.ecocouncil.dk, www.noah.dk/energi og www.ess-europe.de/en/index.php?cat=47

Hvad er Barsebäcksoffensiv ?

Barsebäcksoffensiv (BBOFF) er et løst organiseret netværk af aktivister, miljøorganisationer og politiske partier i Danmark, Sverige og Tyskland.

BBOFF i Danmark består af *Det økologiske råd*, kontaktperson: Christian Ege Jørgensen, tlf.. +45 33 18 19 33, E-mail: christian@ecocouncil.dk, *NOAH – Friends of the Earth Denmark*, kontaktperson: Kim Ejlersen, tlf. +45 35 36 12 12, E-mail: kimejler@post7.tele.dk, noah@noah.dk, *Øko-net*, kontaktperson: Lars Myrthu-Nielsen, tlf. +45 62 24 43 24, E-mail: eco-net@eco-net.dk, *Danmarks Naturfredningsforening*, kontaktperson: Allan Andersen, tlf.. +45 39 17 40 35, E-mail: aa@dn.dk, *O.V.E.*, kontaktperson: Ann Vikkelsø, tlf. +45 35 37 36 36 og +45 28 88 02 51, E-mail: annv@ove.org, *Natur og Ungdom*, kontaktperson: Søren Mejnert, tlf.. +45 86 22 58 99 og +45 28 72 95 21, E-mail: smeinert@wanadoo.dk, *Københavns Miljø- og Energikontor*, kontaktperson: Ann Vikkelsø, tlf.. +45 35 37 36 36 og +45 28 88 02, E-mail: annv@ove.org og kmek@sek.dk og *Enhedslisten*, kontaktperson: Rikke Fog-Møller, tlf. +45 33 37 50 61, E-mail: elrifm@ft.dk og rikkefo@worldonline.dk

BBOFF's kontaktperson i Danmark er Niels Henrik Hooge, tlf. +45 46 35 38 79 og +45 21 83 79 94, E-mail: nh_hooge@yahoo.dk, i **Sverige** Roland Rittman, tlf. +4641020748 og +46703968948, E-mail: roland@barseback.org og roland.rittman@swipnet.se og i **Tyskland** Bernd Frieboese, tlf. +49 30 43409598 og +49 172 3139341, E-mail: bernd@barseback.de

Hjemmesideadresser: www.barseback.org, www.bboff.cjb.net, www.barsebacksoffensiv.cjb.net